

Brüssel, 5.6.2019
COM(2019) 530 final

KOMISJONI ARUANNE

Küpros

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud aruanne

KOMISJONI ARUANNE

Küpros

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud aruanne

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „alusleping“) artiklis 126 on sätestatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus. Menetlust on täpsustatud stabiilsuse ja kasvu pakti osaks olevas määruses (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta¹. Erisätted, mis kehtivad nendele euroala liikmesriikidele, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, on sätestatud määruses (EL) nr 473/2013².

Vastavalt aluslepingu artikli 126 lõikele 2 peab komisjon jälgima eelarvedistsipliini järgimist kahe kriteeriumi alusel: a) kas valitsemissektori kavandatud või tegeliku eelarvepuudujäägi suhe sisemajanduse koguprodukti (SKP) ületab kontrollväärtuse 3 %, välja arvatud juhul, kui see suhe on oluliselt ja pidevalt vähenenud ning jõudnud kontrollväärtuse lähedasele tasemele või kui kontrollväärtuse ületamine on ainult erandlik ja ajutine ning suhe on kontrollväärtuse lähedane, ning b) kas valitsemissektori võla suhe SKPsse ületab kontrollväärtuse 60 %, välja arvatud juhul, kui see suhe väheneb piisavalt ning läheneb kontrollväärtusele rahuldava kiirusega³.

Aluslepingu artikli 126 lõikes 3 on sätestatud, et juhul kui liikmesriik ei vasta ühele või mõlemale kriteeriumile, peab komisjon koostama aruande. Aruandes tuleb võtta „arvesse ka seda, kas eelarvepuudujääk ületab riigi investeerimiskulutused, samuti kõiki muid asjassepuutuvaid tegureid, kaasa arvatud liikmesriigi keskmise pikkusega perioodi majandus- ja eelarveseisund“.

Käesolevas aruandes, mis on esimene samm ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluses, analüüsitakse Küprose vastavust aluslepingu puudujäägi- ja võlakriteeriumile, võttes nõuetekohaselt arvesse majanduslikku tausta ja muid asjakohaseid tegureid.

¹ ELT L 209, 2.8.1997, lk 6. Aruandes võetakse arvesse ka dokumenti „Stabiilsuse ja kasvu pakti rakendamise täpsustused ning juhised stabiilsus- ja lähenemisprogrammide sisu ja vormi kohta“, mille majandus- ja rahanduskomitee võttis vastu 15. mail 2017 ja mis on kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/legal_texts/index_en.htm.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 473/2013 euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta (ELT L 140, 27.5.2013, lk 11).

³ Tingimused „väheneb piisavalt“ ja „rahuldava kiirusega“ on määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõike 1a määratluse kohaselt täidetud, „kui eelneva kolme aasta jooksul on [võla suhte] erinevus kontrollväärtusega vähenenud võrdlusalusena keskmiselt ühe kahekümnendiku võrra“. Määruses on veel sätestatud, et „[v]õlakriteeriumi nõue loetakse ühtlasi täidetuks juhul, kui komisjoni eelarveprognoosist ilmneb, et nõutud erinevuse vähenemine esineb kolme aasta jooksul, kaasa arvatud need kaks aastat, mis järgnevad viimasele aastale, mille kohta on andmed olemas“. Lisaks on määruses (EÜ) nr 1467/97 sätestatud, et arvesse tuleks võtta „tsükli mõju võla vähendamisele“. Need elemendid on teised stabiilsuse ja kasvu pakti käsitlevas tegevusjuhendis esitatud ja nõukogu kinnitatud võla vähendamise sihttasemeks. Võla vähendamise sihttaseme saavutamist hinnatakse kolme näitaja alusel: tagasiulatuv, tulevikku suunatud ja tsükli mõjuga kohandatud võla vähendamise sihttase.

Andmed, mille Küprose ametiasutused esitasid 29. märtsil 2019⁴ ja mille Eurostat seejärel kinnitas,⁵ näitavad, et Küprose valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk ulatus 2018. aastal 4,8 %ni SKPst, samal ajal kui võlg oli 102,5 % SKPst, ületades aluslepingus sätestatud kontrollväärtusi, mis on vastavalt 3 % ja 60 %. Esitatud andmetes oli 2019. aastaks kavandatud valitsemissektori nominaalne eelarveülejääk 3,4 % SKPst ja valitsemissektori võla suhe SKPsse 95,9 %. Küprose 2019. aasta stabiilsusprogrammis, mille komisjon sai 30. aprillil 2019, oli kavandatud valitsemissektori nominaalne eelarveülejääk 3,0 % SKPst ja võla suhe SKPsse 95,7 %.

Esitatud andmed näitavad, et Küpros ei vastanud 2018. aastal eelarvepuudujäägi kriteeriumile (vt tabel 1), sest teatatud valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk oli suurem kui kontrollväärtus 3 % SKPst. Vastavalt komisjoni 2019. aasta kevadprognoosile, mis avaldati 7. mail 2019, vastab Küpros 2019. ja 2020. aastal eeldatavasti eelarvepuudujäägi kriteeriumile, sest tema valitsemissektori eelarvepositsioon jõuab prognooside kohaselt ülejääginini, mis on vastavalt 3 % SKPst ja 2,8 % SKPst. Ka stabiilsusprogrammis sisalduva stsenaariumi kohaselt vastab Küpros alates 2019. aastast eeldatavasti eelarvepuudujäägi kriteeriumile – prognoositav valitsemissektori nominaalne eelarveülejääk on 2019. aastal 3,0 % SKPst ja 2020. aastal 2,6 % SKPst.

Küprose mittevastavus eelarvepuudujäägi kriteeriumile 2018. aastal on esmapilgul tõenduseks ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolust stabiilsuse ja kasvu pakti tähenduses, kuid seda siiski enne kõigi allpool esitatud tegurite arvessevõtmist.

Kuigi tema võla suhe SKPsse oli 2018. aastal üle 60 %, järgis Küpros 2018. aastal võlareeglga seotud üleminekukorda ja saavutab prognooside kohaselt 2019. ja 2020. aastal võla vähendamise sihttaseme. See viitab sellele, et Küpros vastab võlakriteeriumile stabiilsuse ja kasvu pakti tähenduses.

Tabel 1. Valitsemissektori eelarvepuudujääk ja võlg (% SKPst)

Tabel 1. Valitsemissektori eelarvepuudujääk ja võlg (% SKPst)

	2016	2017	2018	2019		2020	
				KOM	SP	KOM	SP
Valitsemissektori eelarvepositsioon	0,3	1,8	-4,8	3,0	3	2,8	2,6
Valitsemissektori koguvõlg	105,5	95,8	102,5	96,4	95,7	89,9	89,1

Allikas: 2019. aasta stabiilsusprogramm (SP) ja komisjoni 2019. aasta kevadprognoos (KOM).

Komisjon on seepärast koostanud käesoleva aruande, et hinnata põhjalikult eelarvepuudujäägi kriteeriumile mittevastamist ja analüüsida, kas ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse algatamine on õigustatud. Aruande punktis 2 vaadeldakse

⁴ Kooskõlas määrusega (EÜ) nr 479/2009 peavad liikmesriigid esitama komisjonile kaks korda aastas andmed valitsemissektori kavandatud ja tegeliku eelarvepuudujäägi ning valitsemissektori võla taseme kohta. Viimased andmed Küprose kohta on kättesaadavad aadressil <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/excessive-deficit-procedure/edp-notification-tables>.

⁵ Eurostati pressiteade nr 67/2019, <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/9731224/2-23042019-AP-EN/bb78015c-c547-4b7d-b2f7-4fffe7bcdafad>.

eelarvepuudujäägi kriteeriumi. Punktis 3 analüüsitakse võlakriteeriumi. Punktis 4 käsitletakse avaliku sektori investeeringuid ja muid asjaomaseid tegureid, sealhulgas hinnangut keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks vajalikule kohandamiskavale. Aruandes võetakse arvesse komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi.

2. EELARVEPUUDUJÄÄGI KRITEERIUM

Küprose valitsemissektori nominaalne eelarvepositsioon jõudis 2017. aasta ülejäägist 1,8 % SKPst 2018. aastaks 4,8 % suurusesse puudujääki. Viimane hõlmab valitsuse poolt Küprose ühistupanga müügiks ja nõuetekohaseks lõpetamiseks antud toetuse ühekordset mõju 8,3 % SKPst. Valitsemissektori eelarvepositsioon oli ilma ühekordsete meetmeteta 2018. aastal ülejäägis 3,5 % SKPst.

Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepositsioon jõudma 2019. aastal tagasi ülejääki 3,0 % SKPst. 2020. aastal on valitsemissektori nominaalne eelarveülejääk komisjoni prognoosi kohaselt 2,8 % SKPst, eeldusel et poliitikat ei muudeta.

Stabiilsusprogrammis sisalduva mitmeaastase kava kohaselt püsib prognoosiperioodil valitsemissektori nominaalne eelarveülejääk. Eelkõige on stabiilsusprogrammis kavandatud valitsemissektori nominaalseks eelarveülejäägiks 2019. aastal 3,0 % SKPst ja 2020. aastal 2,6 % SKPst. Seega on stabiilsusprogrammi ja komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt 2019. aastal oodata sarnast valitsemissektori nominaalset eelarveülejääki. 2020. aasta puhul tuleneb komisjoni ja stabiilsusprogrammi prognoosi väike erinevus makromajanduslikest eeldustest, varasematel tulemustel põhinevatest dünaamilisematest tuludest ja konservatiivsematest kulueeldustest komisjoni prognoosis.

Valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk jõudis 2018. aastal 4,8 %ni SKPst, mis ületab märkimisväärselt aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst.

Kontrollväärtuse 3 % SKPst ületamine 2018. aastal ei ole erandlik, sest selle põhjuseks ei ole ei ebatavaline sündmus ega tõsine majandussurutus aluslepingu ning stabiilsuse ja kasvu pakti tähenduses. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt jätkub 2019. aastal hoogne majanduskasv (3,1 %) ja 2020. aastal kasv aeglustub mõnevõrra 2,7 %ni.

Kontrollväärtuse 3 % SKPst ületamine on aluslepingu ning stabiilsuse ja kasvu pakti tähenduses ajutine. Komisjoni ja stabiilsusprogrammi eelarveprognoosid osutavad eelkõige sellele, et valitsemissektori eelarvepositsioon jõuab 2019. aastal tagasi ülejääki ega ületa seega kontrollväärtust.

Kokkuvõttes ületas 2018. aasta puudujääk märkimisväärselt aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Ületamist ei peeta aluslepingu ning stabiilsuse ja kasvu pakti tähenduses erandlikuks, kuigi see on ajutine. Analüüs viitab seega sellele, et eelarvepuudujäägi kriteerium aluslepingu ja määruse (EÜ) nr 1467/1997 tähenduses ei ole 2018. aasta eelarve täitmise andmete põhjal esmapilgul täidetud, kuid seda enne kõigi allpool esitatud asjakohaste tegurite arvessevõtmist.

3. VÕLAKRITEERIUM

Valitsemissektori koguvõla suhe SKPsse suurenes 2018. aastal 102,5 %ni, pöörates osaliselt ümber 2017. aasta järsu vähenemise 95,8 %ni SKPst. See suurenemine oli peamiselt tingitud riigivõlakirjade emiteerimisest 2018. aasta aprillis ja juulis, mis oli seotud valitsuse

toetusmeetmetega Küprose ühistupanga müügiks ja nõuetekohaseks lõpetamiseks, mis moodustasid 15 % SKPst (3,2 miljardit eurot). See muutus kajastus 2018. aastal üsna suures positiivses võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelises erinevuses, kujutades endast valitsemissektori võla hüppelist kasvu. Võla suhe SKPsse suurenes 2018. aastal eelmise aastaga võrreldes siiski ainult 7 protsendipunkti SKPst, kuna head eelarvetulemused, lumepalliefekt ja aktiivsed võlahaldustoimingud korvasid osaliselt võla suurenemise seoses Küprose ühistupangaga. Võladünaamikat käsitletakse üksikasjalikumalt punktis 4.3.

Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelseisvatel aastatel oodata võla pidevat vähenemist – 2019. aastal 96,5 %ni SKPst ja 2020. aastal alla 90 %.

Stabiilsusprogrammi prognooside kohaselt väheneb võla suhe SKPsse 2019.–2022. aastal järsult, peamiselt tänu suurtele prognoositud esmastele eelarveülejäädikudele (üle 4,0 % SKPst) ja märkimisväärsele SKP nominaalkasvule. Prognooside kohaselt peaks valitsemissektori võlg vähenema 2019. aastal 95,7 %ni SKPst ja 2020. aastal alla 90 %ni. Erinevus komisjoni prognoosist muutmatu poliitika korral tuleneb peamiselt optimistlikumatest kasvu- ja inflatsiooniprognosidest ning väiksemast võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelisest erinevusest.

Tabel 2. Võla vähendamise sihttaseme saavutamine

	2017	2018	2019		2020	
			KOM	SP	KOM	SP
Koguvõla suhe SKPsse	95,8	102,5	96,4	95,7	89,9	89,1
Erinevus võla sihttasemest ^{1,2}			-6,5	-9,1	-4,7	-8,7
Struktuurne kohandus ³	0,2	0,7				
Võrdluseks:						
Nõutav kohandus ⁴	-1,2	-3,7				

Allikas: 2019. aasta stabiilsusprogramm, komisjoni 2019. aasta kevadprognoos, komisjoni arvutused.

Märkused.

¹ Ei ole asjakohane nende liikmesriikide puhul, kelle suhtes kohaldatakse 2011. aasta novembris ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, ja kolme aasta jooksul pärast ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimist.

² Näitab võla ja SKP suhte ning võla sihttaseme erinevust. Kui see on positiivne, ei vasta prognoositav võla suhe SKPsse võla vähendamise sihttasemele.

³ Kohaldatakse ainult kolmeaastaselt üleminekuperioodil alates ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimisest 2011. aasta novembris toimunud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames.

⁴ Näitab ülejäänud osa aastastest struktuursetest kohandustest üleminekuperioodil, mille järgimine tagab, et liikmesriik saavutab üleminekuperioodi lõpuks võla vähendamise sihttaseme, eeldusel et komisjoni (stabiilsusprogrammi) eelmiste aastate eelarveprognoosid täituvad.

Pärast ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse tühistamist 2015. aastal kehtis Küprose suhtes kolmeaastane üleminekuperiood, et saavutada võla vähendamise sihttase. Üleminekuperiood kestis 2016.–2018. aastani. Alates 2019. aastast kohaldatakse võla vähendamise sihttaset, kuna valitsemissektori võlg jääb prognooside kohaselt üle 60 % SKPst.

Esitatud andmed näitavad, et Küprosel tegi 2018. aastal võla vähendamise sihttaseme saavutamiseks piisavalt edusamme (vt tabel 2), sest hinnanguliselt ületas struktuurse

eelarvepositsiooni muutus 2018. aastal nõutavat minimaalset lineaarset struktuurset kohandust (4,3 %ga SKPst).

Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt saavutab Küpros 2019. ja 2020. aastal võla vähendamise sihttaseme, sest tema võla suhe SKPsse on eeldatavasti sihttasemest väiksem ning negatiivne erinevus võla sihttasemest on vastavalt 6,5 % SKPst ja 4,7 % SKPst.

Stabiilsusprogrammis esitatud stsenaariumi kohaselt vastab Küpros 2019. ja 2020. aastal eeldatavasti ka võlakriteeriumile. Küpros saavutab eeldatavasti võla vähendamise sihttaseme, nagu näitab negatiivne erinevus võla sihttasemest, mis on vastavalt 9,1 % SKPst ja 8,7 % SKPst.

Küpros vastab seega aluslepingus ja määruses (EÜ) nr 1467/97 määratletud võlakriteeriumile.

4. ASJAOMASED TEGURID

Aluslepingu artikli 126 lõikes 3 on sätestatud, et komisjoni aruandes tuleb võtta „arvesse ka seda, kas eelarvepuudujääk ületab riigi investeerimiskulutused, samuti kõiki muid asjassepuutuvaid tegureid, kaasa arvatud liikmesriigi keskmise pikkusega perioodi majandus- ja eelarveseisund“. Neid tegureid on lisaks selgitatud määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõikes 3, milles on samuti sätestatud, et asjakohast tähelepanu tuleb pöörata „kõikidele teistele teguritele, mis on asjaomase liikmesriigi arvates olulised, et põhjalikult hinnata puudujäägi- ja võlakriteeriumide järgimist, ning millest liikmesriik on nõukogule ja komisjonile teada andnud“.

Määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõike 4 kohaselt võetakse eelarvepuudujäägi kriteeriumile vastavuse hindamisel arvesse asjakohaseid tegureid. Kui valitsemissektori võla suhe SKPsse ületab kontrollväärtuse, võetakse kõnealuseid tegureid edasises menetluses, mille tulemusel tehakse otsus (aluslepingu artikli 126 lõigete 4, 5 ja 6 kohase) ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta, arvesse siiski üksnes juhul, kui on täielikult täidetud topelttingimus, et valitsemissektori eelarvepuudujääk on kontrollväärtuse lähedane ja ületab kontrollväärtust ajutiselt. Seega kuna valitsemissektori võla suhe SKPsse on 102,5 % ja eelarvepuudujääk on 4,8 % SKPst ega ole järelikult aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse lähedane, ei saa asjakohaseid tegureid edasises menetluses, mille põhjal tehakse otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta Küproses, arvesse võtta.

Määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõikes 6 on sätestatud, et kui nõukogu otsustab, et liikmesriigis on ülemäärane eelarvepuudujääk, võetakse järgnevates menetlusetappides arvesse asjakohaseid tegureid, eelkõige tehakse seda ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tähtaja kehtestamisel ja pikendamisel.

Järgmistes alapunktides käsitletakse järjekorras 1) keskpika perioodi eelarvepositsiooni, sealhulgas hinnangut keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas liikumiseks nõutava kohandamiskava järgimisele, ja avaliku sektori investeeringute arengut; 2) keskpika perioodi valitsemissektori võlapositsiooni muutusi, dünaamikat ja jätkusuutlikkust; 3) keskpika perioodi majanduseseisundit; 4) muid tegureid, mida komisjon peab asjakohaseks, ning 5) muid tegureid, mille liikmesriik on välja pakkunud.

4.1. Keskpika perioodi eelarvepositsioon

Järeldhinnangust Küprose vastavuse kohta ennetuslikule osale nähtub, et struktuurne eelarvepositsioon jõudis 2018. aastal ülejäägini 2,0 % SKPst, mis ületab tunduvalt keskpika perioodi eesmärki saavutada struktuurselt tasakaalus eelarvepositsioon. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks Küpros 2019. ja 2020. aastal ületama oma keskpika perioodi eelarve-eesmärki.

Valitsemissektori nominaalne ja struktuurne eelarvepositsioon ning keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks vajalik kohandamine

Valitsemissektori nominaalne eelarvepositsioon

Küprose valitsemissektori nominaalne eelarvepositsioon langes ülejäägist, mis oli 2017. aastal 1,8 % SKPst ja 2016. aastal 0,3 % SKPst, 2018. aastal puudujäägini 4,8 % SKPst. Tulude suhe SKPsse suurenes 0,8 protsendipunkti SKPst tänu suurele majanduskasvule, sealhulgas aktiivsetele maksulaekumistele ning soodsatele muutustele tööturul. Kulude suhe SKPsse suurenes 7,3 protsendipunkti SKPst, peamiselt selle mõju tõttu, mida avaldasid valitsuse toetusmeetmed Küprose ühistupanga müügiks ja nõuetekohaseks lõpetamiseks. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarveülejäak 2019. aastal 3,0 % SKPst ja 2020. aastal 2,8 % SKPst. Stabiilsusprogrammi kohaselt on valitsemissektori nominaalne eelarveülejäak 2019. aastal 3,0 % SKPst ja 2020. aastal 2,6 % SKPst.

Keskpika perioodi eelarve-eesmärk ja struktuurne eelarvepositsioon

Küprose struktuurne eelarvepositsioon jõudis 2018. aastal ülejääki 2,0 % SKPst, olles suurem kui 2017. aasta 1,3 % SKPst ja 2016. aasta 1,1 % SKPst. 2018. aasta struktuurne eelarvepositsioon ületas seega tunduvalt keskpika perioodi eelarve-eesmärki saavutada struktuurselt tasakaalus eelarvepositsioon.

Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt väheneb struktuurne ülejääk 2019. aastal eeldatavasti 1,1 %ni SKPst ja 2020. aastal 0,7 %ni SKPst, mis on osaliselt tingitud positiivse SKP lõhe suurenemisest. Stabiilsusprogrammis sisalduva teabe põhjal on prognoositav ümberarvutatud struktuurne eelarvepositsioon 2019. aastal 1,5 % SKPst, 2020. aastal 1,0 % SKPst ja paraneb programmiperioodil veelgi. Nii komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kui ka stabiilsusprogrammi kohaselt peaks struktuurne eelarvepositsioon 2019. ja 2020. aastal ületama keskpika perioodi eelarve-eesmärki. Lahknevus komisjoni prognoosist tuleneb kavandatud valitsemissektori eelarvepositsiooni erinevusest ja väiksema SKP lõhe prognoosist, mille tulemuseks on väiksem tsükliline kohandus.

Avaliku sektori investeeringud

Pärast 2014. aasta madalpunkti 2,1 % SKPst suurenesid avaliku sektori investeeringud Küproses 2017. aastal 2,7 %ni SKPst, mis vastas ELi keskmisele. Avaliku sektori investeeringud suurenesid 2018. aastal veelgi, jõudes 5,5 %ni SKPst, kuigi see suurenemine tuleneb peamiselt kahe uue üksuse (Sedipes ja Kedipes) lisandumisest valitsemissektoris Küprose ühistupanga müügi ja nõuetekohase lõpetamise tulemusel. Täpsemalt olid nende üksuste investeeringud umbes 670 miljonit eurot, mis vastas endiselt Küprose ühistupangalt tagatisena saadud põhivarale. Küprose avaliku sektori investeeringud ulatusid 2017. aastal 7,3 %ni ja 2018. aastal 12,4 %ni valitsemissektori kogukuludest.

2019. aasta stabiilsusprogrammis esitatud prognooside kohaselt vähenevad avaliku sektori investeeringud prognoosiperioodil umbes 2,0 %ni SKPst.

Valitsuse peamised investeerimisprioriteedid on välja toodud valitsuse strateegias. 2019. aasta riikliku reformikava kohaselt on strateegia üldeesmärk suurendada kasvupotentsiaali, parandada konkurentsivõimet ja tagada kasvu pikaajaline jätkusuutlikkus. Selleks et muuta Küpros investoritele atraktiivsemaks, pannakse rõhku reformidele, mille eesmärk on luua tõhus ettevõtluskeskkond, soodustada investeerimist, edendada paremat õigusloomet ja lihtsustada menetlusi. Teised prioriteedid on seotud reformidega, mille eesmärk on suurendada avaliku sektori tõhusust, edendada VKEsid ja ettevõtlust ning parandada õigusemõistmise tõhusust. Need reformid kajastuvad ka riigipõhistes soovitustes. Tulevikus suunatakse investeeringud (nii avaliku kui ka erasektori omad) eeldatavasti energeetika, turismi, laevanduse, tööstuse, hariduse, tervise, õiguse, teadusuuringute ja innovatsiooni, digiteerimise ja keskkonna valdkonda.

4.2. Keskpika perioodi valitsemissektori võlapositsioon

Kuigi valitsemissektori võlg suurenes 2018. aastal panganduse toetusmeetmete tõttu, pöörates 2017. aasta vähenemise osaliselt ümber, väheneb valitsemissektori võlg prognooside kohaselt alates 2019. aastast pidevalt tänu prognoositud jätkuvalt suurtele esmastele eelarveülejääkidele ja märkimisväärsele SKP nominaalkasvule. Vastavalt komisjoni analüüsile eelarve jätkusuutlikkuse kohta on eelarveriskid siiski endiselt alles. Eelkõige muudab suur valitsemissektori võlg Küprose haavatavaks võimalike finants- või majandusvapurustuste suhtes. Neid riske maandavad mõnevõrra keskpika perioodi mõõdukad rahastamisvajadused ja Küprose riigiriski väiksemana tajumine finantsturgudel.

Võladünaamika

Pärast valitsemissektori võla märkimisväärset vähenemist (peaaegu 10 protsendipunkti SKPst) 95,8 %ni SKPst 2017. aasta lõpus suurenes see 2018. aastal 102,5 %ni SKPst. See suurenemine oli peamiselt tingitud valitsuse ühekordsest toetusest Küprose ühistupanga müügiks ja nõuetekohaseks lõpetamiseks, eelkõige riigivõlakirjade emiteerimisest 2018. aasta aprillis ja juulis, mis moodustas 15 % SKPst (3,2 miljardit eurot). Tehing suurendas Küprose valitsemissektori võlga järsult. Võla suhe SKPsse suurenes 2018. aastal 2017. aastaga võrreldes siiski ainult 7 protsendipunkti SKPst, kuna head eelarvetulemused, lumepalliefekt (st võla ja SKP suhte muutused, mis olid seotud nominaalkasvu ja intressimäära erinevusega) ja aktiivsed võlahaldustoimingud korvasid osaliselt Küprose ühistupangaga seotud võla suurenemise. Viimasega kaasnes osa võla tagasimaksmine sularahasaldodest, eelkõige maksis valitsus 2018. aasta detsembris täielikult tagasi võla Küprose keskpangale (483 miljonit eurot ehk 2,3 % SKPst).

Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt väheneb võla suhe SKPsse pidevalt, jõudes 2019. aastal 96,4 %ni SKPst ja 2020. aastal alla 90 % SKPst. Vähenemine tuleneb peamiselt prognoositud suurest esmasest eelarveülejäägist, mis on umbes 5 % SKPst, ja suurest SKP nominaalkasvust.

Stabiilsusprogrammis esitatud prognooside kohaselt väheneb valitsemissektori võlg 2019.–2022. aastal järsult. Valitsemissektori võlg peaks prognooside kohaselt järsult vähenema, jõudes 2019. aastal 95,7 %ni SKPst ja 2020. aastal alla 90 %ni. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt on võla vähenemine 2019. aastal mõnevõrra väiksem kui stabiilsusprogrammis esitatud prognoosi kohaselt, mis on peamiselt põhjustatud

konservatiivsematest kasvu- ja inflatsiooniproгноosidest ning suuremast võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelisest erinevusest (finantsvarade akumulatsiooni kujul).

Intressikulud

Kooskõlas euroala üldise suundumusega on Küprose võlainstrumentide intressimäärad läbi aegade madalaimal tasemel. Seitsmeaastane võlakiri saavutas 2019. aasta aprilli lõpuks umbes 0,9 % suuruse tootluse, samal ajal kui 10aastase võlakirja tootlus oli umbes 1,4 %, jõudes alates 2015. aastast rekordiliselt madalale tasemele. Esitatud andmete põhjal langes kaudne intressimäär viimastel aastatel 2015. aasta 3,0 %st 2018. aasta 2,4 %ni. Prognooside kohaselt püsib see 2019. aastal umbes 2,4 % juures.

Võla jätkusuutlikkus

Küprose ametiasutused on kasutanud soodsaid turutingimusi tasumata võla refinantseerimiseks palju madalamate määrade ja märkimisväärselt pikema tagasimaksmistähtajaga.

Eelarve jätkusuutlikkuse analüüs näitab eelarveriskide olemasolu lühikeses perspektiivis, kuigi prognoositud suur esmane ülejääk peaks võimaldama valitsemissektori võlga 2019. aastal märkimisväärselt vähendada ja seega seda riski mõnevõrra maandama. Näitaja S0 tähistab eelarvesurve riski ühe aasta perspektiivis⁶. Haavatavaid kohti on eelkõige nii eelarve- kui ka finantskonkurentsivõime valdkonnas. Need tulenevad peamiselt ühekordsetest panganduse toetusmeetmetest, mis halvendasid mitut finantsnäitajat, nagu 2018. aasta esmast eelarvepositsiooni ning valitsemissektori puhas- ja koguvõlga, ning suurest erasektori võlast. Peale selle tajutakse finantsturgudel Küprose riigiriski väiksemana, mis maandab lühiajalisi riske veelgi.

Keskpikas ja pikas perspektiivis on Küprose eelarve jätkusuutlikkuse riskid keskmised. Jätkusuutlikkuse mahajäämuse näitaja S1 negatiivne väärtus viitab sellele, et võla vähendamiseks allapoole kontrollväärtust 60 % SKPst 2033. aastaks ei ole vaja eelarvet eelnevalt kohandada, mis osutab seega keskpikas perspektiivis väikesele riskile. Võla jätkusuutlikkuse analüüs näitab siiski, et võla suhe SKPsse väheneks 2029. aastaks veidi ülespoole kriitilist 60 % suurust künnist, mis viitab keskmisele riskile⁷. Pikas perspektiivis peetakse Küprose eelarve jätkusuutlikkuse riski keskmiseks. Jätkusuutlikkuse mahajäämuse näitaja S2 kohaselt on risk väike, samal ajal kui võla jätkusuutlikkuse analüüs näitab pikas perspektiivis keskmist riski suure võlakoormusega seotud haavatavuse tõttu.

⁶ Lisateabe saamiseks vt „Fiscal Sustainability Report 2018“, *European Economy Institutional Paper*, nr 094.

⁷ Võla jätkusuutlikkuse analüüsi lähtekoht on komisjoni 2019. aasta kevadprognoos (2019. ja 2020. aastaks). Pärast 2020. aastat põhineb analüüs järgmistel komisjoni metoodika standardeeldustel: i) struktuurset esmast eelarvepositsiooni enne elanikkonna vananemisega seotud kulude arvessevõtmist hoitakse ülejäägis 2,7 % SKPst, eeldusel et eelarvepoliitikat ei muudeta; ii) inflatsioon läheneb 2023. aastaks 2,0 %-le ja püsib pärast seda stabiilsena; iii) uue ja pikendatud võla tegelik pikaajaline intressimäär läheneb 10aastase prognoosiperioodi lõpuks lineaarselt 3 %le (nominaalväärtuses 5 %-le) kooskõlas majanduspoliitika komitee vananemise töörühmaga kokku lepitud eeldustega; iv) SKP reaalkasv vastab majanduspoliitika komitee SKP lõhe töörühmaga ühiselt kokku lepitud meetodite kohaselt tehtud prognoosidele kuni t+10 ja suureneb seejärel Euroopa Komisjoni ja vananemise töörühma prognooside kohaselt (2018.–2029. aastal keskmiselt umbes 1,5 %); ning v) elanikkonna vananemisega seotud kulud muutuvad 2018. aasta rahvastiku vananemise aruande prognooside kohaselt.

Eespool mainitud riskid ja valitsemissektori suur võlg osutavad, kui oluline on säilitada keskpikas ja pikas perspektiivis eelarvedistsipliin ja toetada kasvu soodustavaid struktuurireforme, et tagada valitsemissektori võla vähenemistendents.

4.3. Keskpika perioodi majandusseisund

Hoolimata mitme struktuurireformi rakendamisest jääb Küprose potentsiaalne majanduskasv piiratuks, sest püsivad varasemast ajast pärit probleemid, nagu viivislaenude väga suur osakaal finantssektoris ning erasektori ja avaliku sektori suur võlgnevus. Küpros tegi mõningaid edusamme 2018. aasta riigipõhiste soovitude järgimisel, eelkõige rakendas olulisi meetmeid seoses tervikliku viivislaenude vähendamise strateegiaga, parandas VKEde juurdepääsu rahastamisele ja valmistus riikliku tervisekindlustussüsteemi esimese etapi rakendamiseks.

Tsüklilised tingimused, potentsiaalne kasv ja inflatsioon

Küpros oli üks neist Euroopa riikidest, mis sai majanduskriisi tõttu kõige enam kannatada ja vajab seega välist rahalist abi. Tema suhtes kohaldati 2013.–2015. aastal majanduslikku kohandamisprogrammi rõhuasetusega finantssektoril. Varasemate aegade probleemid siiski püsisid, nagu näitas suuruselt teise panga (Küprose ühistupank) müük ja nõuetekohane lõpetamine 2018. aastal. 2012.–2014. aastal tabas Küprost majanduslangus, kuid alates 2015. aastast reaalkasv taastus. Alates 2016. aastast on Küprose majandus märkimisväärselt elavnenud ning aastane reaalkasv oli 2016.–2017. aastal üle 4 % ja 2018. aastal selle lähedal. Tööturg taastus märgatavalt ja tööhõive kasvas viimasel ajal umbes 4 % aastas, samal ajal kui palgad tõusid mõõdukalt. Töötuse määr vähenes kriisi kõrgpunkti peaaegu 17 %st 2019. aasta veebruari 7,1 %ni. Pikaajaline töötus on viimasel ajal samuti kahanenud.

Tabel 3. Makromajanduslikud ja eelarvesuundumused (% SKPst)

	2016	2017	2018	2019		2020	
				KOM	SP	KOM	SP
Reaalne SKP (muutus %)	4,8	4,5	3,9	3,1	3,6	2,7	3,2
Potentsiaalne SKP (muutus %)	0,8	2,1	1,9	2,1	2,8	2,1	3,1
SKP lõhe (% potentsiaalsest SKPst)	-1,5	0,8	2,8	3,8	3,0	4,3	3,1
Valitsemissektori eelarvepositsioon	0,3	1,8	-4,8	3,0	3	2,8	2,6
Esmane eelarvepositsioon	3,1	4,3	-2,3	5,4	5,3	4,9	4,8
Ühekordsed ja muud ajutised meetmed	-0,1	0,0	-8,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Valitsemissektori kapitali kogumahuutus põhivarasse	2,5	2,7	5,5	2,2	2,1	2,2	2
Tsükliliselt kohandatud eelarvepositsioon	1,1	1,3	-6,2	1,1	1,5	0,7	1,0
Tsükliliselt kohandatud esmane eelarvepositsioon	3,8	3,9	-3,7	3,5	3,8	2,7	2,2
Struktuurne eelarvepositsioon (i)	1,1	1,3	2,0	1,1	1,5	0,7	1
Struktuurne esmane eelarvepositsioon	3,9	3,9	4,5	3,5	3,8	2,7	2,2

Allikas: 2019. aasta stabiilsusprogramm (SP) ja komisjoni 2019. aasta kevadprognoos (KOM).

Märkus:

i) tsükliliselt kohandatud eelarvepositsioon, v.a ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

Tulevikus on reaalkasv eeldatavasti suur tänu sisenõudlusele, täpsemalt erasektori tarbimisele ja investeringutele. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP kasv 2019. aastal 3,1 % ja 2020. aastal 2,7 %. Inflatsioon on olnud Küproses mitu aastat väga tagasihoidlik ja eeldatavasti jääbki selliseks. Ühtlustatud tarbijahinnaindeks peaks 2019. aastal suurenema 0,9 %ni (pärast 2018. aasta 0,8 % suurust inflatsiooni) ja 2020. aastal veelgi enam kuni 1,1 %ni. Hoolimata mitme struktuurireformi elluviimisest jääb Küprose potentsiaalne kasv piiratuks, sest püsivad varasemate aegade probleemid, sealhulgas viivislaenude väga suur osakaal finantssektoris ning erasektori ja avaliku sektori suur võlgnevus. Potentsiaalne kasv on 2018.–2020. aastal hinnanguliselt umbes 2 % ja selle peamiseks positiivseks mõjutajaks on kapitali akumulatsioon ja selle järel tööjõu kogupanus (mida tõukab tagant tööhõive suurenemine). Tootmistegurite kogutootlikkus muutub pärast aastatepikkuseid negatiivseid näitajaid 2019. ja 2020. aastal hinnangute kohaselt positiivseks, kuid jääb ikkagi väga nullilähedaseks.

SKP lõhe on üha positiivsem. See peaks eelduste kohaselt suurenema 2,8 %st 2018. aastal 4,3 %ni 2020. aastal.

Struktuurireformid

15. aprillil 2019 vastu võetud riiklikus reformikavas⁸ kinnitab Küprose valitsus pühendumust ulatusliku struktuurireformikava rakendamisele, mis aitaks säilitada jätkusuutlikku kasvu pikas perspektiivis. Riiklikus reformikavas välja toodud peamised reformiprioriteedid keskenduvad nõukogu 2018. aasta riigipõhistes soovitustes⁹ ja Küprose 2019. aasta riigiaruandes¹⁰ kindlaks tehtud probleemide lahendamisele.

Küprose 2019. aasta riigiaruandes järeldati, et üldiselt on liikmesriik teinud 2018. aasta riigipõhiste soovitude järgimisel mõningaid edusamme. Konkreetsemalt on märkimisväärseid edusamme tehtud oluliste meetmete rakendamisel ulatusliku strateegia raames, mille eesmärk on vähendada viivislaene, sealhulgas maksejõuetust, sundvõõrandamist ja laenude müüki reguleeriva õigusraamistiku tõhustamise teel. Küpros on teinud mõningaid edusamme seoses VKEdes juurdepääsuga rahastamisele, võttes tarvitusele uusi rahastamisvahendeid ja valmistudes riikliku tervisekindlustussüsteemi esimese etapi rakendamiseks. Üksnes piiratud edusamme on tehtud: i) avaliku halduse ja kohalike omavalitsuste reformimisel, ii) kavandatud erastamisprojektide rakendamisel, iii) kohtusüsteemi ebatõhususte kõrvaldamisel, iv) usaldusväärse omandiõigust tõendavate dokumentide üleandmise ja väljastamise süsteemi loomisel, v) avalike tööhõiveteenuste noorteni jõudmise tõhususe suurendamisel ning vi) haridussüsteemi reformimisel. Kindlustusandjate ja pensionifondide üle tehtava järelevalve tugevdamisel ja suurte investeringute haldusmenetluste lihtsustamisel ei ole edusamme tehtud.

Peale selle järeldas komisjon 2019. aasta veebruaris, et Küproses valitses ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus, nimelt suured erasektori, avaliku sektori ja välisvõlad ning viivislaenud endiselt suhteliselt suure, ehkki väheneva töötuse ja väheste potentsiaalse majanduskasvu kontekstis.

4.4. Muud tegurid, mida komisjon peab asjakohaseks

Et säilitada finantsstabiilsust, võttis valitsus mitu meetet Küprose ühistupanga müügi ja nõuetekohase lõpetamise toetuseks. Need finantssektori toetamise meetmed viisid valitsemissektori eelarvepositsiooni 2018. aastal puudujäägini ja suurendasid 2018. aastal valitsemissektori võlga, nagu on kirjeldatud punktides 4.2 ja 4.3. Konkreetsemalt mõjutasid ühekordsed panganduse toetusmeetmed valitsemissektori eelarvepositsiooni 2018. aastal negatiivselt 8,3 % võrra SKPst (1,7 miljardit eurot)¹¹. Peale selle mõjutas nende toetusmeetmetega seotud riigivõlakirjade emiteerimine valitsemissektori võlga 15 % võrra SKPst (3,2 miljardit eurot).

⁸ Küprose 2019. aasta riiklik reformikava: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2019-european-semester-national-reform-programme-cyprus-en.pdf>.

⁹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0910\(12\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0910(12)&from=EN)

¹⁰ Küprose 2019. aasta riigiaruanne https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-cyprus_en.pdf.

¹¹ Küprose ühistupangaga seotud panganduse toetusmeetmete 1,7 miljardi euro suurune mõju valitsemissektori 2018. aasta eelarvele on arvatud peamiselt järgmiselt: i) 710 miljonit eurot kapitalisiirdeid, mis saadi, kui uute üksuste saadud viivislaenude soetusväärtusest (2,17 miljardit eurot) arvati maha nende tegelik majanduslik väärtus (1,46 miljardit eurot, mis tuleneb viivislaenude nominaalväärtuse tegelikust majanduslikust väärtusest, mis on 20,94 % 6,97 miljardist eurost); ii) umbes 670 miljoni euro suurune investering, mis vastab endiselt Küprose ühistupangalt tagatisena saadud põhivarale; iii) Hellenic Banki saadud 155 miljoni euro suurune tagatis (st kapitalisiirded) ning iv) 133 miljoni euroga rahastatav Küprose ühistupanga töötajate vabatahtliku töölt lahkumise kava (ennetähtaegselt pensionile jäämise hüvitis, st kapitalisiirded).

Muude tegurite seas, mida komisjon peab asjakohaseks, pööratakse erilist tähelepanu rahvusvahelise solidaarsuse edendamiseks ja liidu poliitikaeesmärkide saavutamiseks makstavale rahalisele toetusele; võlale, mis on kogunenud finantsstabiilsuse säilitamise raames liikmesriikidevahelise kahe- ja mitmepoolse toetusena, ning võlale, mis on seotud finantsstabiilsuse operatsioonidega suurte finantsraskuste ajal (määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõige 3).

Määruse (EL) nr 473/2013 artikli 12 lõikes 1 on nõutud, et käesolevas aruandes võetaks arvesse ka seda, „mil määral on asjaomane liikmesriik võtnud arvesse [sama määruse] artikli 7 lõikes 1 osutatud komisjoni arvamust“ riigi eelarvekava kohta. Komisjoni arvamuses Küprose 2019. aasta eelarvekava kohta järeldati, et Küpros järgib 2018. ja 2019. aastal stabiilsus- ja kasvupakti sätteid ning kutsuti ametiasutusi üles täitma 2019. aasta eelarvet¹². Parlament võttis eelarve 14. detsembril 2018 vastu eelarvekavaga võrreldes suuremaid muudatusi tegemata. Vähestest 2019. aasta eelarves heaks kiidetud täiendavatest meetmetest oli 2019. aasta tulude poolel suurima hinnangulise mõjuga (–0,3 % SKPst) kütuseaktsiisi alandamine.

4.5. Muud tegurid, mille liikmesriik on välja pakkunud

31. mail 2019 edastasid Küprose ametiasutused kirja, mis puudutas asjaomaseid tegureid kooskõlas määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 2 lõikega 3. Eelmistes punktides esitatud analüüs üldjoontes juba hõlmab ametiasutuste väljapakutud põhitegureid.

Küprose ametiasutused rõhutavad, et Küprose eelarvetulemused on endiselt head ja kontrollväärtuse 3 % SKPst ületamine 2018. aastal on täielikult tingitud Küprose ühistupanga suhtes võetud valitsuse ajutistest toetusmeetmetest. Peale selle peeti Küprose ühistupanga suhtes rakendatud ühekordseid meetmeid kirja kohaselt vajalikuks finantsstabiilsuse tagamiseks, sest need hõlbustasid panga lahkumist finantsturult nõuetekohase lõpetamise ja panga tegevuste osalise müügiga teisele pangale.

Ametiasutused märgivad eelkõige, et 2018. aastal aset leidnud valitsemissektori eelarvepositsiooni halvenemine 2017. aasta ülejäägist 1,8 % SKPst 2018. aasta puudujäägini 4,8 % SKPst oli tingitud üksnes Küprose ühistupanga suhtes võetud ühekordsetest panganduse toetusmeetmetest. Ametiasutused juhivad tähelepanu ka sellele, et kui need ühekordsed meetmed välja arvata, oli valitsemissektori eelarvepositsioon 2018. aastal ülejäägis umbes 3,4 % SKPst, mis oli aasta varasemast 1,6 protsendipunkti SKPst parem ja erines 2019. aasta eelarvekavas seatud eesmärgist positiivses suunas 0,5 protsendipunkti SKPst. Struktuurne eelarvepositsioon paranes 2018. aastal, jõudes ülejääki 2 % SKPst võrreldes 1,3 % ülejäägiga 2017. aastal.

Kõigele lisaks eeldatakse kirja kohaselt, et valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk kõrvaldatakse 2019. aastal. Konkreetsemalt jõuab valitsemissektori eelarvepositsioon prognooside kohaselt 2019. aastal tagasi ülejääki umbes 3 % SKPst ja 2020. aastal 2,8 % SKPst, mis kajastab majandustegevuse normaliseerumist ja tööturu olukorra paranemist. Kirjas on märgitud, et prognooside kohaselt jääb struktuurne eelarvepositsioon 2019.–2020. aastal ülejääki, mis tähendab keskpika perioodi eelarve-eesmärgi ületamist.

¹²

Komisjoni arvamuses rõhutati siiski, et ei 2019. aasta eelarvekavas ega komisjoni 2018. aasta sügisprognoosis ei kajastunud veel 2018. aastal Küprose ühistupangale panganduse toetusmeetmetest tulenenud puudujääki suurendav (ühekordne) mõju valitsemissektori eelarvepositsioonile.

5. JÄRELDUSED

Valitsemissektori koguvõlg on 2011. aastast saadik ületanud kontrollväärtust 60 % SKPst ja ulatus 2018. aastal 102,5 %ni SKPst. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi ja stabiilsusprogrammi kohaselt on 2019. aastal oodata võla pidevat vähenemist alla 100 % SKPst. Küpros järgib 2018. aastal võlareegluga seotud üleminekukorda ja prognooside kohaselt saavutab 2019. ja 2020. aastal võla vähendamise sihttaseme. See viitab sellele, et aluslepingus sätestatud võlakriteerium on täidetud.

Pärast valitsemissektori nominaalset eelarveülejääki, mis oli 2016. aastal 0,3 % SKPst ja 2017. aastal 1,8 % SKPst, jõudis Küprose valitsemissektori eelarvepositsioon 2018. aastal puudujääki 4,8 % SKPst, ületades märkimisväärselt aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Ilma panganduse toetusmeetmete ühekordse mõjuta, mille suurus oli 8,3 % SKPst, oleks valitsemissektori eelarvepositsioon olnud 2018. aastal ülejäägis 3,5 % SKPst. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi ja stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepositsioon jõudma tagasi ülejääki, mille suurus on 2019. aastal umbes 3 % SKPst ja 2020. aastal üle 2,5 % SKPst, mis vastab kontrollväärtusele ja ületab seda tunduvalt (rohkem kui 5,5 protsendipunktiga SKPst). Kontrollväärtuse ületamist 2018. aastal ei peeta aluslepingu ning stabiilsuse ja kasvu pakti tähenduses erandlikuks, kuigi see on ajutine. See viitab sellele, et aluslepingus määratletud eelarvepuudujäägi kriteerium ei olnud 2018. aastal esmapilgul täidetud.

Kooskõlas aluslepinguga analüüsiti käesolevas aruandes ka muid asjakohaseid tegureid. Need asjakohased tegurid hõlmavad asjaolu, et 2018. aasta valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk, sealhulgas kontrollväärtuse ületamine, oli täielikult tingitud panganduse toetusmeetmete ühekordsest mõjust 8,3 % SKPst, mis suurendas 2018. aastal ka valitsemissektori võlga. Peale selle jõudis struktuurne eelarvepositsioon 2018. aastal ülejääki 2,0 % SKPst ning ületab 2019. ja 2020. aastal eeldatavasti keskpika perioodi eesmärki saavutada struktuurselt tasakaalus eelarvepositsioon. Kuna valitsemissektori võla suhe SKPsse ületab siiski 60 % suurust kontrollväärtust ja topelttingimus, et puudujääk oleks kontrollväärtuse lähedane ja et kontrollväärtuse ületamine oleks ajutine, ei ole täidetud, ei saa neid asjakohaseid tegureid edasises menetluses, mille tulemusel tehakse otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta Küproses, arvesse võtta.

Samal ajal eeldatakse, et Küpros täidab 2019. ja 2020. aastal täielikult kõiki stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid, sealhulgas ületab prognooside kohaselt keskpika perioodi eelarveeesmärki ja saavutab suure valitsemissektori eelarveülejäägi, tagades nii eelarvepuudujäägi kriteeriumi järgimise ja võla vähendamise sihttaseme saavutamise. Eeltoodut arvesse võttes ei oleks otstarbekas alata eelarvejärelevalveks ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust. Komisjon leiab seepärast, et edasisi menetlustappe, mille tulemusel tehakse otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta, ei tuleks alata.